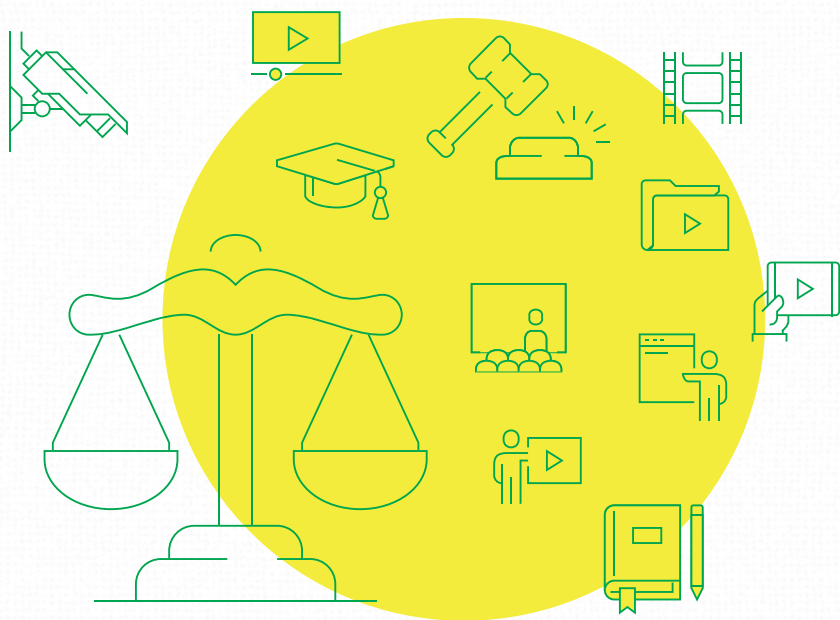

Використання судових трансляцій під час навчання права

методичні рекомендації

Укладач:
Назарій Боярський

Використання судових трансляцій під час навчання права: методичні рекомендації

Укладач: Назарій Боярський

Використання судових трансляцій під час навчання права:
методичні рекомендації / Укладач: Н.Ф. Боярський. — Київ:
ГО «Вектор прав людини», 2018. — 44 ст.

Ця публікація підготовлена ГО «Вектор прав людини» в рамках проекту «Суд людською мовою»: Коментування судових процесів, що транслюються технічними засобами судів як інноваційний інструмент забезпечення права на відкриті слухання та принципу гласності судових процесів, який здійснюється за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя».

Погляди авторів, викладені у цьому виданні, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки».

Верстка: Михайло Федішак

ГО «Вектор прав людини» — правозахисна організація, заснована в 2016 році. Головною метою організації є реалізація та захист основоположних свобод, прав людини через сприяння практичному виконанню норм та принципів, викладених у міжнародних документах, ратифікованих Україною та усіх інших зобов'язань України у сфері прав людини та основоположних свобод.

Детальніше про ГО «Вектор прав людини» за посиланням:

<http://hrvector.org>

<https://www.facebook.com/hrvector.org>

Електронна адреса: info@hrvector.org

Проект «Суд людською мовою» — основний напрямок діяльності ГО «Вектор прав людини» та створений для захисту права на справедливий суд та просвітницької роботи для широкого кола населення у даній галузі. Ініціатива об'єднує громадських активістів, IT спеціалістів та професійних юристів.

Детальніше про «Суд людською мовою» за посиланням:

<https://adobe.ly/2nfsqqz>

<https://www.facebook.com/trialinsimplewords>

Електронна адреса: trialinsimplewords@gmail.com

Американський народ, через **Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)** надає економічну та гуманітарну допомогу по всьому світу 55 років. Починаючи з 1992 року, внесок USAID до справи економічного та соціального розвитку України складає близько 2 млрд. доларів США. В Україні допомога USAID надається у таких сферах, як: економічний розвиток, демократія та управління, охорона здоров'я і соціальний сектор. Додаткові відомості про програми USAID можна отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю USAID за телефоном +38 (044) 521-5741, на Інтернет-сторінці <https://newjustice.org.ua/uk> або у соціальній мережі Facebook <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>

Програма Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Нове правосуддя» реалізується з жовтня 2016 року і ґрунтує свою діяльність на здобутках попередніх проектів USAID «Україна: верховенство права» та «Справедливе правосуддя». Мета програми — надання підтримки судовій владі, Уряду, Парламенту, адвокатській спільноті, правничим школам, громадянському суспільству, ЗМІ та громадянам у створенні умов для функціонування незалежної, підзвітної, прозорої та ефективної системи правосуддя, яка забезпечує верховенство права, та у боротьбі з корупцією. Детальнішу інформацію про програму можна отримати за телефоном +38 (044) 581-3303.

Зміст

Вступ	5
Чому судові трансляції?	8
Варіанти використання судових трансляцій	11
Вибір методів для роботи із записами судових трансляцій	13
Опис методів для використання	16
Джерела для пошуку відео	22
Приклади занять з використанням судових трансляцій	25

Вступ

Сучасний підхід до підготовки юристів відрізняється яскраво вираженою практичною спрямованістю. Викладач має не тільки виконувати функцію транслятора наукових знань, а й уміти підібрати оптимальну стратегію викладання, використовувати сучасні навчальні технології, направлені на створення творчої атмосфери навчального процесу. Якісне опанування правничих професій вимагає застосування інтерактивних методів навчання. До них відносяться й відеоматеріали, які не замінюють лекційний матеріал, а доповнюють та поліпшують його сприйняття.

Даний методичний посібник створений у допомогу викладачам вищих навчальних закладів та усіх, хто вивченням права. Умовно його можна розділити на дві частини. Перша – теоретична та містить методичні рекомендації для освітян щодо використання відео під час навчального процесу. Це відео – трансляції судових засідань технічними засобами судів, що розвиває ГО «Вектор прав людини» в рамках проекту «Суд людською мовою». З одного боку, вони є новітнім механізмом забезпечення права на відкриті слухання; з іншого, вони можуть бути використані як освітній інструмент для підготовки студентів правничих професій, вивчення права. Наведені в посібнику методичні поради не є імперативом, а можуть слугувати вказівками з можливої організації роботи.

Друга частина – практична та містить приклади 6 занять з використанням відео засідань трансльованих технічними засобами судів, що були проведені станом на травень 2018 року в рамках проекту «Суд людською мовою»: Коментування судових процесів, що трансльуються технічними засобами судів як інноваційний інструмент забезпечення права на відкриті слухання та принципу гласності судових процесів за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя». До апробації такого інструменту долучились провідні заклади вищої освіти, а саме: Київський національний університет

імені Тараса Шевченка, Академія адвокатури України, Київський університет права НАН України.

Ми сподіваємось, що видання стане у нагоді усім, хто шукає способи зробити навчання більш ефективним. Будемо вдячні за ваші запитання чи побажання щодо змісту посібника. Також будемо раді отримати приклади розроблених вами занять із використанням судових трансляцій для поширення серед освітян. Просимо звертатись за електронними адресами: n.boiarskyi@gmail.com, trialinsimplewords@gmail.com

---

**Чому
судові
трансляції?**

Професор Державного університету штату Огайо Едгар Дейл провів цікавий експеримент. Він викладав студентам один і той же навчальний матеріал, але різними способами. Після закінчення курсу професор виявляв і аналізував здатність тих, кого навчав, відтворювати отриману інформацію. Результати його досліджень були оформлені у вигляді «Dale's cone of experience», відомому тепер як конус Дейла.

Слід відзначити, що зазначені на схемі відсотки вираховувались не Дейлом, а його послідовниками в ході їх власних досліджень. І не дивлячись на те, що конус містить не зовсім точні дані, він отримав широке визнання, так як є прекрасною основою для педагогічних пошуків найефективніших технік навчання, орієнтованих на природні здібності сприйняття людського мозку.

З даної теорії можна зробити висновок, що навіть простий перегляд записів судових засідань є більш ефективним, ніж теоретична розповідь про них. Адже мозок використовує 50% своїх ресурсів на зір, і процеси, що відбуваються в ньому, перетворюють побачене на інформацію. Перегляд же судових трансляцій в поєднанні з практичними вправами, як-от, наприклад, підготовка промови обвинувачення чи захисту і виступ може забезпечити максимальне 90% сприйняття інформації.

Використання відео в навчальних цілях має такі переваги:

- відео надає більш точну та **повну інформацію** про предмет, що вивчається;
- використання відео надає можливість не тільки **передати фактичні дані** як систему наукових поглядів чи нормативних даних, а й **продемонструвати вміння та навички**, що потрібні у юриспруденції;
- відео допомагає **візуалізувати** предмет вивчення;
- відео створює **ефект співучасті**, що позитивно впливає на сприйняття інформації;
- використання записів резонансних судових справ дозволяє **залучити студентів** до суспільно важливих подій в Україні;
- відео дозволяє **пришвидшити темп викладу** матеріалу;
- використання відео дозволяє **заощадити енергію викладача** під час заняття.

Варіанти використання судових трансляцій

Залежно від поставленої мети, записи судових засідань можуть використовуватись як:

- **допоміжний наочний матеріал в рамках заняття.**

Таке використання в першу чергу спрямоване на ілюстрування теоретичного матеріалу. Наприклад, можна продемонструвати приміщення залу судового розгляду, розташування учасників судового процесу в ньому.

- **відеозаняття, розроблене по одній конкретній темі.**

Таке використання в першу чергу спрямоване на надання всебічного розуміння предмету вивчення. Наприклад, вивчаючи склад злочину «Розбій» можна переглянути судовий розгляд справи за даною статтею.

- **відео по всьому курсу, що охоплює декілька тем.**

Таке використання в першу чергу спрямоване на узагальнення. Наприклад, перегляд повного запису судового процесу для узагальнення знань про цивільний процес.

- **домашнє завдання чи підсумкова робота.**

Таке використання в першу чергу спрямоване на контроль знань чи самостійну підготовку. Наприклад, вивчаючи кримінальне право можна поставити завдання винести рішення у справі, що розглядалась.

Вибір методів для роботи із записами судових трансляцій

Інтерактивні методи навчання — це не спосіб розважити аудиторію. Створення більш позитивної атмосфери та зміна форми подачі — це лише інструменти і вони не можуть бути самоціллю. Лише обмірковане та цілеспрямоване використання навчальних методів забезпечує навчальний результат.

При демонстрації записів судових трансляцій під час навчального процесу можна використовувати різноманітні методи роботи з ними. Вибір даних методів залежить від багатьох факторів. Серед основних чинників можна виділити:

- **особистий стиль викладання.** Подумайте в якій методиці ви будете найбільш органічно та комфортно виглядати. Театралізована вистава чи модерована дискусія? Рольова гра чи імітація судових дебатів? Ваш індивідуальний стиль впливає на вашу взаємодію з аудиторією та навіть на взаємодію між самими студентами.
- **розуміння цілей та очікуваних результатів.** Кожен метод дозволяє досягти певних допоміжних результатів. Інтерактивні методи навчання особливо корисні у розвитку так званих м'яких навичок. М'які навички — це комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою. Подумайте, на які навички більшою мірою спрямований обраний вами метод і як це узгоджується із цілями заняття загалом.

Вангломовній літературі про освіту для правників все частіше лунає думка про те, що юристу для успіху не достатньо знань норм права. Як поводитись в офісі юридичної фірми? Як спілкуватись із партнерами, колегами та підлеглими? Як консультувати клієнтів? Відповіді на ці запитання та опанування відповідними компетенціями шукають у розвитку м'яких навичок інтерактивними методами навчання.

Рендалл Кісер у своїй книзі «М'які навички для ефективних юристів»¹ виділяє наступні основні м'які навички:
самосвідомість, саморозвиток, соціальна відповідальність, мудрість, лідерство та професіоналізм.

Джузеппе Джусті у книзі «М'які навички для юристів»² виділяє на базовому рівні такі здібності як ефективне спілкування, лідерство, створення команди та вміння слухати; на більш витонченому рівні — включає такі здібності, як **планування кар'єри, маркетинг, управління проектами та делегування, публічний виступ та управління часом.**

- **складність методу.** Серед сотень інтерактивних методів навчання є більш та менш складні, ті, що потребують попередньої підготовки та ті, що можуть використовуватись одразу, такі, для організації яких потрібне певне матеріально-технічне забезпечення, й такі, що його не потребують. Про все це слід заздалегідь подумати, створюючи план заняття.

-
- 3 Randall Kiser. *Soft Skills for the Effective Lawyer*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
  - 4 Giuseppe Giusti. *Soft Skills for Lawyers*. London: Chelsea Publishing, 2008.

Опис методів для використання

< ОПИС МЕТОДІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ >

В науковій літературі існують різноманітні підходи до розуміння методів інтерактивного навчання та їх класифікації. Наведений нижче перелік не є виключним. Дані методи є варіантами відповіді на запитання «Як організувати дискусію / роботу над виконанням завдання?», «Як організувати презентацію результатів?», «Як зробити вивчення теоретичного матеріалу інтерактивним?». В залежності від поставлених цілей, зазначені методи можуть використовуватись як самостійно, так і у поєднанні із іншими.

Метод	Стислий опис
Робота в парах 	Студенти об'єднуються в пари. Кожна з пар виконує завдання. Після вичерпання часу на виконання завдання один із партнерів по парі презентує результати.
Робота в трійках 	Студенти об'єднуються в трійки. Кожна з трійок виконує завдання. Після вичерпання часу на виконання завдання один із партнерів по трійці презентує результати.
Робота у малих групах 	Студенти об'єднуються в міні-групи по 4-7 людей. Кожна з груп виконує завдання. Після вичерпання часу на виконання завдання кожна група презентує результати.

Метод	Стислий опис
Коло ідей 	Методика узагальнення результатів при роботі в парах, трійках, малих групах. Коли групи завершили виконувати завдання, викладач пропонує презентувати кожній групі лише 1 аспект обговорюваної проблеми (назвати 1 рішення, ознаку, міркування тощо). Викладач фіксує всі відповіді по черзі, поки не вичерпаються ідеї.
Велике коло 	Студенти сидять у загальному колі разом із викладачем. Обговорення будується навколо пропонованої теми чи питання, яке окреслюється викладачем. Студенти висловлюються за бажанням. Обговорення триває, доки є бажуючі висловитись.
Мікрофон 	Різновид великого кола. Викладач ставить запитання та пропонує студентам предмет (маркер, кулька і т.п.), що виконує роль «мікрофону». Слово має той, хто тримає «мікрофон».
Незакінчені речення 	Більш структурований різновид великого кола. Викладач пропонує завершити певну фразу. Наприклад, «В даному відео мене найбільше зацікавило...»

< ОПИС МЕТОДІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ >

Метод	Стислий опис
<p data-bbox="230 320 359 352">Акваріум</p> 	<p data-bbox="445 316 878 579">З числа студентів формується невелика група (краще — за бажанням), яка обговорює поставлене викладачем питання окремо, в центрі залу. Решта студентів спостерігає за роботою групи, не втручаючись в процес. Після завершення обговорення (за необхідності — презентації результатів), група зовнішнього кола обговорює виступ групи і власні здобутки.</p>
<p data-bbox="232 627 359 659">Карусель</p> 	<p data-bbox="445 627 878 703">Усі студенти розподіляються на 2 частини, з яких формуються два кола — внутрішнє та зовнішнє.</p> <p data-bbox="445 743 878 1007">Студенти, що сидять у внутрішньому колі, розташовані спиною до центру, а в зовнішньому — обличчям. Таким чином, кожен сидить навпроти іншого. Внутрішнє коло нерухоме, а зовнішнє — рухливе: за сигналом викладача, всі його учасники пересуваються на один стілець вправо і виявляються перед новим партнером. Мета — пройти все коло, обговорюючи певне питання.</p>
<p data-bbox="191 1058 406 1121">Два — чотири — всі разом</p> 	<p data-bbox="445 1050 878 1340">Поставте перед студентами завдання чи запитання та дайте їм 1–2 хв. для продумування можливих відповідей або рішень індивідуально. Після цього об'єднайте їх в пари та попросіть дійти консенсусу щодо поставленого завдання. Після цього — об'єднайте в четвірки та попросіть дійти консенсусу щодо поставленого завдання. Залежно від цілей, об'єднання у більші групи може відбуватись аж до кількості всіх студентів.</p>

Метод

Стислий опис

Голосування

Складіть список питань і пронумеруйте кожне питання. Запропонуйте кожному обрати певну кількість найбільш важливих питань до загального обговорення (наприклад, відкритим голосуванням, позначенням маркером тощо). Продовжуйте роботу з питаннями, що зацікавляють найбільшу кількість студентів.

Мозковий
штурм

Викладач формулює певне запитання чи проблему, що передбачає різні варіанти вирішення.

На першому етапі учасники активно висувують свої ідеї, зокрема й нереалістичні, фантастичні та нелогічні. Вони всі фіксуються, без оцінювання та коментування. Головне завдання — кількість ідей, а не їхня якість. Після закінчення висловлювань відбувається оцінювання та обговорення ідей, ранжування їх за рівнем значущості, поділ на групи тощо.

Навчаючись —
вчу

Теоретичний матеріал заняття розподіляється на невеликі блоки. Кожному студенту видається картки з таким блоком. Студент має ознайомитись із інформацією (у разі виникнення запитань — уточнити у викладача), потім протягом визначеного часу підійти до максимальної кількості інших студентів та розповісти свою інформацію їм/послухати їх. Кожен студент може розмовляти одночасно тільки з 1 людиною.

< ОПИС МЕТОДІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ >

Метод	Стислий опис
Займи позицію 	<p>В різних кутках залу розмістіть вказівники «погоджуюсь», «не знаю», «не погоджуюсь». Озвучте студентам дискусійне питання і попросіть їх визначити власну позицію щодо цього питання, перейшовши до відповідного вказівника. Запропонуйте бажаним обґрунтувати свій вибір.</p>
Рольова гра 	<p>Викладач пропонує певну фабулу та перелік «ролей», які можуть обрати студенти. Завдання — від імені уявних персонажів продовжити історію.</p>
Кейс-метод 	<p>Викладач готує опис конкретної ситуації або випадку. Як правило, кейс містить не просто опис, а й певну проблему або протиріччя і будується на реальних фактах. Завдання — вирішити кейс, що означає розібратись в перипетіях справи і запропонувати найкращий вихід.</p>
Дебати 	<p>Викладач пропонує студентам підготувати обмежені певним часовим проміжком промови та здійснити виступи. Дані промови мають бути як «за», так і «проти» певної ідеї, твердження чи позиції та спрямовані на переконання незалежної третьої сторони (судді чи аудиторії).</p>

Джерела для пошуку відео

Наразі існує декілька основних джерел, де можна знайти запис судових засідань.

1. портал «Судова влада України», де знаходяться відео судових засідань трансльованих технічними засобами судів.

Право на публічне слухання засноване на концепції відкритого і прозорого правосуддя, підвалини якого були закладені у Конституції України 1996 року, а положення знайшли свій розвиток у конституційних змінах та низці нормативних актів. Серед основних засад судочинства п. 1 ч. 1 ст. 129 Конституції України закріплено гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами.

14 березня 2016 року Державна судова адміністрація України у спеціальному листі роз'яснила головам апеляційних, апеляційних спеціалізованих, місцевих спеціалізованих судів, начальникам територіальних управлінь Державної судової адміністрації України механізм здійснення онлайн трансляцій судових засідань технічними засобами судів у справах, які мають значний суспільний інтерес у мережу Інтернет на офіційний канал YouTube судової влади України. Усі проведені онлайн трансляції можна переглянути на офіційному каналі на YouTube «Судова влада України» за посиланням: <http://bit.ly/2bCu4xH>

2. портал «Суд людською мовою», де доступними словами прокоментовані певні судові справи чи їх елементи.

Судові коментування відеозаписів судових процесів здійснюються фаховими юристами та юристками. Дані відео покликані підвищити рівень розуміння судової системи населенням. Для цього використовуються такі основні види коментування:

- **синхрон** – судовий коментатор коментує повне судове засідання, що транслюється технічними засобами суду, в реальному часі, пояснюючи процесуальні аспекти здійснення судочинства зрозумілою мовою;
- **огляд** – короткий підсумковий відеокоментар, що готує судовий коментатор за результатами судового засідання, детально його проаналізувавши;
- **профільний огляд** – відеокоментар за результатами засідання/засідань, що присвячений певній проблематиці.

Усі коментарі можливо переглянути на YouTube каналі «Суд людською мовою» за посиланням:

<http://bit.ly/2bCCZ10>

або на сайті ГО «Вектор прав людини»:

<http://hrvector.org/vdeokomentar/>

3. іноземні матеріали.

В мережі Інтернет можливо знайти відеоматеріали і з іноземної судової практики. Наприклад, Oxford University Press пропонує розроблені навчальні відеоматеріали для навчання. Матеріали доступні за посиланням:

http://global.oup.com/uk/orc/law/lpc/crimlit16_17/student/video/

Приклади занять з використанням судових трансляцій³

- 3 Дані заняття були проведені викладачами у вищих навчальних закладах України у 2018 році в рамках проекту «Суд людською мовою»: Коментування судових процесів, що транслюються технічними засобами судів як інноваційний інструмент забезпечення права на відкрите слухання та принципу гласності судових процесів за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя». Заняття були розроблені зазначеними авторами та подаються у авторських редакціях з незначними змінами порядку структурних елементів з метою надання публікації спільного вигляду.

Приклад 1

- ПРЕДМЕТ:** «Порівняльне цивільне право».
- АВТОРКА:** Лебідь Віталія Павлівна, викладач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Київського університету права НАН України.
- МЕТА:** на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання у цивільній справі ознайомити студентів із особливостями розгляду цивільної справи об'єктом якої є ділова репутація.
- ЗАВДАННЯ:** за результатами проведення заняття студенти повинні вміти охарактеризувати предмет спору, проаналізувати аргументацію сторін справи, знати особливості розгляду справ предметом яких є ділова репутація.
- ТРИВАЛІСТЬ:** 120 хв.
- КУРС
НАВЧАННЯ:** II курс денної форми навчання.
- ЗАСОБИ:** запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 10.04.2018 по справі № 760/21147/17 за позовом Андрієвського Дмитра Йосиповича до Товариства з обмеженою відповідальністю «Новини 24 години», Морозової Христини Олегівни про захист ділової репутації та спростування недостовірної інформації (Солом'янський районний суд м. Києва, 10.04.2018, 10:30).

ДОСТУП: <http://bit.ly/2HICFTb>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ:

- Ознайомитися із записом судового засідання на веб-порталі «Судова влада»
- Ознайомитися із нормами права, застосовані у даному судовому рішенні.
- Проаналізувати проблемні аспекти вирішення судових справ, предметом яких є ділова репутація.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

Усне обговорення (опитування) питань по темі семінарського заняття (20 хв.):

- поняття «нематеріальні блага» та «особисті немайнові блага» та їх зміст;
- особливості та характеристика особистих немайнових благ;
- способи захисту особистих немайнових прав;
- суб'єкт відповідальності за порушення особистих немайнових прав.

Case study (30 хв.):

- визначення сторін справи, предмету спору;
- характеристика структури позовної заяви та позовних вимог. Визначення сильних та слабких сторін;

- аналіз відзивів відповідачів, дослідження аргументації. Визначення сильних та слабких сторін.

Судовий розгляд справи (аналіз засідання по епізодам) (40 хв.)

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

- **07:46–13:44 хв.** – розгляд клопотання позивача (принцип публічності);
- **16:06–18:46 хв.** – позиція сторони відповідача (недопустимість доказів, виклик свідка);
- **22:00–24:20 хв.** – позиція відповідача про долучення матеріалів позивачем (право власності на сайт);
- **27:00–28:00 хв.** – розгляд клопотання позивача про надсилання судом запиту;
- **29:15–30:00 хв.** – рішення суду за результатами розгляду клопотання;
- **32:47–34:12 хв.** – клопотання позивача про виклик свідків;
- **38:55–39:40 хв.** – клопотання про виклик свідків (підтвердження нанесення шкоди);
- **45:00** – рішення суду щодо задоволення клопотання (ст. 91 ЦПК).

Спільне обговорення проблемних аспектів вирішення судових справ, предметом яких є ділова репутація.

Робота в групах (15 хв.)

Студенти діляться на дві групи «Позивач», «Відповідач 1», «Відповідач 2».

На основі аналізу справи кожна група повинна сформулювати основні аргументи та докази, які можуть бути використані під час судового засідання, а також підготувати контраргументи для іншої сторони.

Підсумки, закріплення матеріалу, оцінювання роботи студентів (15 хв.)

Приклад 2

- ПРЕДМЕТ:** «Основи цивільного процесу».
- АВТОРКА:** Лебідь Віталія Павлівна, викладач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Київського університету права НАН України.
- МЕТА:** на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання у цивільній справі ознайомити студентів із основами цивільного процесу.
- ЗАВДАННЯ:** за результатами проведення заняття студенти повинні знати права і обов'язки сторін цивільного процесу, стадії судового розгляду; вміти охарактеризувати предмет спору, проаналізувати окремі етапи судового засідання.
- ТРИВАЛІСТЬ:** 120 хв.
- КУРС НАВЧАННЯ:** II курс денної форми навчання.
- ЗАСОБИ:** запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 26.10.2017 по справі № 225/5289/17 за позовом Сазонова В. В. до ДП «Торецьквугілля» про відшкодування моральної шкоди (Дзержинський міський суд Донецької області, 26.10.2017, 14:00).
- ДОСТУП:** www.bit.ly/2HnKzvH

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ:

- Ознайомитися із судовим рішенням по справі № 225/5289/17 у Єдиному державному реєстрі судових рішень. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69835950>
- Ознайомитися із нормами права, застосовані у даному судовому рішенні.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

1) Обговорення з учасниками завдань, які були опрацьовані ними для підготовки до круглого столу:

- короткий виклад фабули справи;
- аналіз правовідносин, які є предметом судового розгляду.

2) Перегляд засідання суду по частинам та аналіз кожного етапу засідання у формі спільної дискусії.

3) Спільне обговорення питань:

- визначення сторін справи, обов'язки та права сторін;
- аналіз позицій сторін;
- судові дебати як частина засідання;
- оголошення судового рішення.

4) За результатами перегляду та аналізу засідання попросити студентів визначити

принципи судочинства, стадії судового розгляду та коротко їх охарактеризувати, зазначити правила поведження у судовому засіданні.

5) Підбиття підсумків заняття, закріплення опрацьованого матеріалу, виконання тестових завдань.

Приклад 3

- ПРЕДМЕТ:** «Адміністративний процес».
- АВТОРКА:** Блажівська Наталія Євгенівна, к.ю.н., доцент кафедри адвокатської майстерності та міжнародної юридичної практики Академії адвокатури України.
- МЕТА:** на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання в адміністративній справі ознайомити студентів із особливостями апеляційного перегляду рішення адміністративного суду.
- ЗАВДАННЯ:** за результатами проведення заняття студенти повинні знати права і обов'язки сторін адміністративного процесу, стадії судового розгляду в апеляційній інстанції; вміти охарактеризувати предмет спору, проаналізувати окремі етапи судового засідання в апеляційній інстанції.
- ТРИВАЛІСТЬ:** 120 хв.
- КУРС НАВЧАННЯ:** III та IV курси денної форми навчання.
- ЗАСОБИ:** запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 03.10.2017 року по справі № 127/18656/17 за позовом Дялюк Н.В. до Вінницької міської ради, виконавчого комітету Вінницької міської ради, Департаменту комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради про визнання протиправними і скасування рішення Вінницької міської ради № 422 від

30.09.16 року в частині, рішення Виконавчого комітету Вінницької міської ради № 2320 від 06.10.2016 року (Вінницький апеляційний адміністративний суд, 03.10.2017, 11:00).

ДОСТУП: <http://bit.ly/2Ho6IjQ>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ:

- Ознайомитися із судовим рішенням та іншими процесуальними документами по справі № 127/18656/17.
- Ознайомитися із нормами права, які застосовані у даному судовому рішенні.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

1) Презентація короткого викладу фабули справи;

- аналіз правовідносин, які є предметом судового розгляду.

2) Перегляд засідання суду по частинам та аналіз кожного етапу засідання у формі спільної дискусії.

3) Спільне обговорення питань:

- визначення сторін справи, обов'язки та права сторін;
- аналіз позицій сторін;
- клопотання про вжиття заходів забезпечення адміністративного позову;
- оголошення судового рішення;
- окрема думка судді.

4) За результатами перегляду та аналізу судового засідання визначити принципи адміністративного судочинства, стадії судового розгляду в суді апеляційної інстанції та коротко їх охарактеризувати, зазначити правила поведіння у судовому засіданні.

5) Підбиття підсумків заняття, закріплення опрацьованого матеріалу, виконання письмових завдань.

Приклад 4

ПРЕДМЕТ: «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Організація та функції адвокатури України».

АВТОРКА: Лисько Тетяна Давидівна, к.ю.н., доцент кафедри кримінального та адміністративного права Академії адвокатури України.

МЕТА: на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання у кримінальній справі ознайомити студентів із основами кримінального процесу, поглибити вивчення законодавчих і теоретичних проблем, пов'язаних з теорією кваліфікації злочинів; спонукати студентів до детального розгляду судових роз'яснень зі вказаних проблем; посилити навички тлумачення кримінального закону; виробити вміння правильної кваліфікації та розмежування злочинів; оцінити запропоновану кваліфікацію конкретного злочину, що здійснюється прокурором, адвокатами та судом, проаналізувати функції адвоката у кримінальному провадженні, правила адвокатської етики.

КУРС

НАВЧАННЯ: I та III курси денної форми навчання.

ЦІЛІ:

1) навчальні:

- ▶ ознайомити студентів із поняттям «кваліфікація злочинів»;
- ▶ проаналізувати принципи кваліфікації злочинів;
- ▶ визначити структуру, стадії та етапи кваліфікації злочинів на прикладі реальної кримінальної справи, що розглядається судом.

2) розвиваючі:

- ▶ розвивати інтелектуальні здібності щодо розуміння кваліфікації злочинів;
- ▶ відмежування окремих видів кваліфікація злочинів;
- ▶ навести різні точки зору стосовно проблемних питань кваліфікація злочинів.

3) виховні:

- ▶ сприяти формуванню практичних навичок поведінки в суді;
- ▶ аналізувати та вказувати на прогалини і «проколи» сторін у судовому засіданні;
- ▶ знаходити шляхи подолання / уникнення проблем.

ЗАВДАННЯ:

за результатами проведення заняття студенти повинні отримати практичні навички проведення судових дебатів у кримінальному процесі, знати проблеми кваліфікації та відмежування злочинів, передбачених ч. 1 ст. 115 та ч. 2 ст. 121 КК України; вміти оцінити виступи адвокатів у суді, вказати на помилки та порушення правил адвокатської етики тощо.

ЗАСОБИ: запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 28.03.2017 по справі № 193/571/14-к відносно Цимбала Є. А. (судові дебати).

ДОСТУП: <http://bit.ly/2LqIW2b>
<http://bit.ly/2LsVZ3f>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ:

- Ознайомитися із відеозаписом судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 28.03.2017 по справі № 193/571/14-к відносно Цимбала Є. А.(судові дебати).
- Ознайомитися із нормами кримінального процесу щодо проведення судових дебатів у кримінальній справі.
- Оцінити кваліфікацію злочинів, що здійснюють прокурор, адвокати та суд; проблеми кваліфікації та відмежування злочинів, передбачених ч. 1 ст. 115 та ч. 2 ст. 121 КК України.
- Вказати на помилки адвокатів під час судових дебатів та на порушення правил адвокатської етики.

Приклад 5

- ПРЕДМЕТ:** спецкурс «Проблеми здійснення адвокатом захисту і представництва в кримінальному провадженні».
- АВТОР:** Кухнюк Дмитро Володимирович, к.ю.н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керуючий партнер Адвокатського об'єднання «Мельник, Кухнюк і Партнери».
- МЕТА:** на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання в кримінальному провадженні ознайомити студентів із видами токсичної комунікації під час судових засідань, видами тактик сторони захисту.
- ЗАВДАННЯ:** за результатами проведення заняття студенти повинні знати права і обов'язки сторін у кримінальному провадженні, види токсичної комунікації під час судових засідань, види тактик сторони захисту.
- ТРИВАЛІСТЬ:** 60 хв.
- КУРС
НАВЧАННЯ** І рік навчання магістратури.
- ЗАСОБИ:** запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 26.04.2018 по справі № 426/4/17 відносно Єфремова О. С. обвинуваченого у скоєнні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 27, ст. 341, ч. 5 ст. 27, ст 341, ч. 3 ст. 110, ч. 1 ст. 258 прим.3, ч. 1

ст. 111 КК України (Старобільський районний суд Луганської області).

ДОСТУП: <http://bit.ly/2Ln7J7t>

ХІД ЗАНЯТТЯ:

1) Перегляд засідання суду по частинам та аналіз кожного етапу засідання у формі спільної дискусії.

2) Спільне обговорення питань:

- аналіз тактики сторін процесу;
- аналіз належності здійснення процесуальних дій в ході даного судового засідання, наприклад, заявлення клопотань, подання доказів, долучення матеріалів до справи тощо.

3) Підбиття підсумків заняття, закріплення опрацьованого матеріалу.

Приклад 6

- ПРЕДМЕТ:** спецкурс «Проблеми здійснення адвокатом захисту і представництва в кримінальному провадженні».
- АВТОР:** Кухнюк Дмитро Володимирович, к.ю.н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керуючий партнер Адвокатського об'єднання «Мельник, Кухнюк і Партнери».
- МЕТА:** на основі аналізу відеозапису трансляції судового засідання в кримінальному провадженні ознайомити студентів із видами токсичної комунікації під час судових засідань, видами тактик сторони захисту.
- ЗАВДАННЯ:** за результатами проведення заняття студенти повинні знати права і обов'язки сторін у кримінальному провадженні, види токсичної комунікації під час судових засідань, види тактик сторони захисту.
- ТРИВАЛІСТЬ:** 120 хв.
- КУРС НАВЧАННЯ:** І рік навчання магістратури.
- ЗАСОБИ:** запис судового засідання із веб-порталу «Судова влада»: Засідання від 22.02.2018 по справі № 758/15118/15-к відносно Шаповалова В. В. за ознаками вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 41, ст. 340, ч. 3 ст. 365, ч. 4 ст. 41, ч. 1 ст. 263

КК України (Подільський районний суд міста Києва).

ДОСТУП: <http://bit.ly/2HqbaaR>

Відео з відкритих джерел у справі Геннадія Корбана: <http://bit.ly/2JhLGSQ>

ХІД ЗАНЯТТЯ:

1) Перегляд засідання суду по частинам та аналіз кожного етапу засідання у формі спільної дискусії.

2) Спільне обговорення питань:

- аналіз тактики сторін процесу;
- аналіз належності здійснення процесуальних дій в ході даного судового засідання, наприклад, заявлення клопотань, подання доказів, долучення матеріалів до справи тощо;
- порівняння відео з відкритих джерел та відеозапису, розміщеного на каналі «Судова влада України».

3) Підбиття підсумків заняття, закріплення опрацьованого матеріалу.

СУД ЛЮДСЬКОЮ
МОВОЮ
#trial in simple words